

Otázky SZK – bakalářský program Politologie

Komparativní politologie

- 1) Charakterizujte tři základní přístupy k politologii a vysvětlete proč a k čemu toto dělení používáme (vysvětlete na příkladech).
- 2) Popište systémový přístup v politologii a model politického systému D. Eastona. Na konkrétním příkladu ukažte, k čemu se v politologii využívá.
- 3) Na vybraném příkladu vysvětlete základní rozdíly mezi přímou a zastupitelskou formou demokracie. Jaké argumenty lze použít pro a proti přímé a zastupitelské demokracii?
- 4) Představte nástroje přímé demokracie v zastupitelských demokraciích. Uveďte jejich cíle, výhody a nevýhody na příkladech užívání v zemích Evropy. Vysvětlete, jaké jsou rozdíly ve strategiích využívání prvků přímé demokracie v demokratických a nedemokratických zemích.
- 5) Představte hlavní rysy westminsterské a konsenzuální demokracie a vysvětlete, jaká očekávání o jejich fungování jsou s nimi spojena. Ukažte na příkladech, jak fungují politické a stranické systémy v zemích, které spadají pod westminsterský a konsenzuální typ demokracie.
- 6) Na příkladu konkrétních zemí z Evropy a USA vysvětlete základní rozdíly mezi prezidentským, poloprezidentským a parlamentním režimem.
- 7) Charakterizujte základní typy nedemokratických politických systémů (totalitarismus, autoritarismus, hybridní režim). Uveďte příklady jednotlivých typů a vysvětlete na nich rozdíly v jejich reálném fungování a strategiích přežití.
- 8) Vysvětlete, co je to tranzice a jaké mohou být její výsledky. Na příkladu úspěšného a neúspěšného procesu demokratizace popište typy a fáze tranzice a faktory úspěšného procesu tranzice k demokracii.
- 9) Vysvětlete, co je to legislativa a jaké jsou její funkce v demokratických zemích. Pomocí příkladů z Evropy popište, jaké typy legislativ existují, jak a proč mohou být obsazovány, a jaká je jejich struktura.
- 10) Vysvětlete, co je to exekutiva a jaké jsou její funkce v demokratických zemích. Vysvětlete a na příkladech ukažte, jaký vliv má typ vlády (jednobarevná/koaliční; většinová/menšinová) na akceschopnost a přežití vlád? Jak politické strany ovlivňují proces vládnutí?
- 11) Představte hlavní přístupy k definování politické strany. Vysvětlete, jaké funkce politické strany obvykle plní v moderních demokraciích.

Otázky SZK – bakalářský program Politologie

- 12) Charakterizujte vývojovou typologii politických stran (strany elitní, masové, catch-all, kartelové, strana typu firma). Věnujte se rozdílům v původu stran, voličské základně, ideologii, organizaci a zdrojích. Které novější typy stran bychom k typologii mohli přidat?
- 13) Představte koncept konfliktních linií (cleavages) S. M. Lipseta a S. Rokkana a jeho rozšíření o konfliktní linii materialismu/postmaterialismu. Stručně jednotlivé konfliktní linie charakterizujte a vysvětlete, jakou roli hrály v procesu utváření stran a stranických systémů v západní Evropě. K čemu můžeme koncept konfliktních linií využít dnes?
- 14) Stručně popište konfliktní linie, které bývají využívány k popisu formování stranických systémů ve střední a východní Evropě po roce 1989. Vysvětlete, v čem se budování stran a stranických systémů lišilo od procesů v západní Evropě?
- 15) Vysvětlete koncept stranického systému a popište, na jaké prvky se obvykle typologie stranických systémů zaměřují. Vysvětlete, jak a proč ovlivnil uvažování o stranických systémech a jejich typech G. Sartori. Vyberte si některou zemi Evropy a charakterizujte její současný stranický systém podle různých typologií stranických systémů.
- 16) Charakterizujte většinové volební systémy, jejich hlavní typy a předpokládané účinky. Využijte konkrétní příklady.
- 17) Charakterizujte poměrné volební systémy, jejich hlavní proměnné a předpokládané účinky. Využijte konkrétní příklady.
- 18) Představte hlavní očekávání tzv. Duvergerových zákonů. Představte možnosti jejich kritiky včetně empirických příkladů.
- 19) Charakterizujte stranické rodiny konzervativních a křesťansko-demokratických stran (uved'te hlavní shody a rozdíly v jejich vývoji a ideologii). Uved'te příklady těchto stran ze západní a středovýchodní Evropy.
- 20) Charakterizujte stranické rodiny socialistických a komunistických stran (uved'te hlavní shody a rozdíly v jejich vývoji a ideologii). Uved'te příklady těchto stran ze západní a středovýchodní Evropy.
- 21) Charakterizujte stranické rodiny krajně pravicových stran a stran zelených (uved'te hlavní rozdíly v jejich vývoji a ideologii). Uved'te příklady těchto stran ze západní a středovýchodní Evropy.
- 22) Na příkladu ČR vysvětlete pluralistický a (neo)korporativistický model zprostředkování zájmů.

Otázky SZK – bakalářský program Politologie

- 23) Na příkladu voleb v České republice představte a vysvětlete teorii voleb druhého řádu (které volby a proč patří mezi tzv. volby prvního řádu? Jak a proč se v nich chovají strany a voliči? Které volby jsou naopak tzv. druhořadové? Jak a proč se v nich chování stran a voličů liší?).
- 24) Charakterizujte postavení Parlamentu ČR ve vztahu k výkonné a soudní moci. Popište složení, způsob obsazení a strukturu komor. Vysvětlete, o jaký typ bikameralismu (symetrický/asymetrický; kongruentní/nekongruentní) jde a jak se to projevuje v jeho fungování.
- 25) Charakterizujte vládu v České republice – zaměřte se na její strukturu, vnitřní fungování a vztah prezidentovi a k zákonodárné moci. Popište, jakým způsobem vláda vzniká a jak může zaniknout – ukažte na příkladech českých vlád.
- 26) Charakterizujte postavení prezidenta ČR ve vztahu k vládě, parlamentu a soudní moci. Popište na příkladech prezidentů ČR uplatňování jejich formálních kompetencí a neformálního vlivu. Jak a proč bychom politický systém ČR zařadili do typologie politických režimů (prezidentský, poloprezidentský, parlamentní)?
- 27) Charakterizujte stranický systém v ČR od roku 1992 do roku 2010 a jeho vývoj s využitím typologií stranických systémů J. Blondela a G. Sartoriho.
- 28) Charakterizujte stranický systém v ČR od roku 2010 současnosti a jeho vývoj s využitím typologií stranických systémů J. Blondela a G. Sartoriho.